

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 7/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 49 och 82 c § i vägtrafiklagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 april 2009 en proposition med förslag till lag om ändring av 49 och 82 c § i vägtrafiklagen (RP 55/2009 rd) till kommunikationsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Anna-Liisa Tarvainen, kommunikationsministeriet

- överkommissarie Heikki Ihalainen, inrikesministeriet
- lagstiftningsråd Seppo Kipinoinen, försvarsministeriet
- enhetschef Ari Herrala, Fordonsförvaltningscentralen
- chefsjurist Seppo Kaasinen, Vägförvaltningen.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— justitieministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att bestämmelserna om personer som reglerar trafiken flyttas från vägtrafikförordningen till vägtrafiklagen. Samtidigt kompletteras de särskilda fall då en myndighet har rätt att förordna någon att reglera trafiken vid omfattande och långvarig köbildning. Lagen får också generella kriterier för när personer kan förordnas att reglera trafiken.

Dessutom föreslås bestämmelserna om försvarsmaktens körkort bli ändrade. Vägtrafikla-

gen får grundläggande bestämmelser om rätt att föra försvarsmaktens motordrivna fordon och om körkortsexamen och trafiklärarexamen inom försvarsmakten. Vidare ingår det ett bemyndigande för försvarsministeriet att utfärda förordning.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 september 2009.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att propositionen är be-

hövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Tjänsteansvar. Grundlagsutskottet brukar i sina utlåtanden anse att en offentlig förvaltningsuppgift bland annat kräver att de som sköter en sådan uppgift i sin tjänsteutövning står under tjänsteansvar (t.ex. GrUU 3/2009 rd, s. 4—5, GrUU 20/2006 rd, s. 2). Tjänsteansvar brukar anses omfatta både straffrättsligt och skadeståndsrättsligt ansvar och båda typerna av ansvar bör framgå av formuleringen i lagen. Den som reglerar trafiken ska göra det genom att meddela förpliktande bestämmelser om trafikbeteendet, till exempel om att stanna. Dessutom är det straffbart att bryta mot bestämmelserna. Utifrån den utredning som utskottet fått i saken anser den att reglering av trafiken är en offentlig förvaltningsuppgift.

Det är viktigt att de myndigheter som utser personer för att reglera trafiken fäster avseende vid att dessa inte bara har en adekvat sakkunskap utan att de också är medvetna om det tjänsteansvar som uppgiften innebär.

Kostnader och uppföljning. Utskottet ser med en viss oro på kostnaderna för att förordna personer att reglera trafiken som lagförslaget ger möjlighet till och anser att resurserna för en lämplig reglering av trafiken bör ordnas på ett tillbörligt och betryggande sätt. I samband med utfrågningen av sakkunniga har det betvivlats att propositionen är tillräckligt tydlig på den punkten vilken myndighet som svarar för den nödvändiga utbildningen för en reserv av personer som ska reglera trafiken. Den myndighet som i en viss situation förordnar personer att reglera trafiken svarar till denna del också för den nödvändiga utbildningen.

En del sakkunniga har påpekat att den omfattande och långvariga köbildningen i östtrafiken till orsakerna skiljer sig från andra störningssituationer i trafiken där polisen förordnar andra personer att reglera trafiken. Utskottet understryker att den föreslagna lagstiftningen inte får leda till att ansvar och kostnader för myndighetsuppgifter inom nuvarande befogenhetsgränser de facto lyfts över från en sektor till en annan. Det är viktigt att kostnadseffekter och andra effekter av propositionen regelbundet följs upp

och att eventuella framtida behov av att ändra lagstiftningen avgörs utifrån konsekvensbedömningar.

Försvarmaktens körkort. Den föreslagna 82 c § om rätt att framföra försvarmaktens motordrivna fordon är enligt utskottets mening lämplig.

Detaljmotivering

49 §. Personer som reglerar trafiken. Den som utifrån 49 § 5 mom. förordnas att reglera trafiken med stöd av paragrafens 3 mom. 1—5 punkten ska ha sådan utbildning för reglering av trafiken som är godkänd av den förordnande myndigheten och bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på honom eller henne. Enligt propositionens motivering handlar det i 49 § 3 mom. 1—5 punkten om situationer där trafiken regleras professionellt under krävande trafikförhållanden och mot ersättning. Men utskottet har erfarit att det straffrättsliga tjänsteansvaret gäller alla i 49 § avsedda personer som reglerar trafiken direkt med stöd av 40 kap. 12 § i strafflagen (604/2002), oberoende av om regleringsuppdraget handhas professionellt under krävande trafikförhållanden och mot ersättning eller till exempel på talko. Tjänsteansvarets räckvidd bör således inte som i propositionen begränsas bara till vissa situationer som nämns i 49 § 3 mom. 1—5 punkten. För klarhetens skull kan det vara bra att konstatera det straffrättsliga tjänsteansvaret i sammanhang med bestämmelsen om skadeståndsansvar i 49 § 7 mom.

Utskottet föreslår att det som sägs om tillämpning av bestämmelserna om straffrättsligt ansvar i 49 § 5 mom., som enligt propositionen bara gäller de situationer som nämns i 49 § 3 mom. 1—5 punkten, stryks. Vidare föreslår det att det till 49 § 7 mom. som en första mening fogas en mer allmän hänvisning till att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar är tillämpliga på de personer som förordnats att reglera trafiken. Hänvisningen inverkar inte på omfattningen av tjänsteansvaret i 40 kap. 12 § och innebär därmed ingen förändring i det rådande rättsliga läget.

Förslag till beslut

Kommunikationsutskottet föreslår

att lagförslaget godkänns enligt propositionen men 49 § 5 och 7 mom. med ändringar:

49 §

Personer som reglerar trafiken

(1—4 mom. som i RP)

Helsingfors den 12 maj 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Martti Korhonen /vänst
vordf. Saara Karhu /sd
medl. Marko Asell /sd
Leena Harkimo /saml
Mats Nylund /sv
Pentti Oinonen /saf
Reijo Paaajanen /saml

Den som med stöd av 3 mom. 1—5 punkten förordnas att reglera trafiken ska ha sådan utbildning för reglering av trafiken som är godkänd av den förordnande myndigheten (*utesl.*).

(6 mom. som i RP)

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på den som förordnats att reglera trafiken. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Markku Pakkanen /cent
Tero Rönni /sd (delvis)
Pertti Salovaara /cent
Ilkka Viljanen /saml
Anne-Mari Virolainen /saml
ers. Esko Ahonen /cent (delvis)
Lauri Oinonen /cent (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.